

АДВОКАТСЬКІ
ІСПИТИ:
УСНИЙ ТА ПИСЬМОВИЙ
(ВСТУП ДО АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ)

ПРАКТИЧНИЙ ПОСІБНИК

СТАНОМ НА 10 ЛИПНЯ 2017 РОКУ

Київ
«Центр учбової літератури»
2017

УДК 347.965.2(477)
ББК 67.75(4Укр)
А 28

Адвокатські іспити: усний та письмовий (вступ до адвокатської діяльності).
А 28 [текст] практичний посібник. / укладач Григоренко А.В. – К. : «Центр учбової літератури», 2017. – 536 с.

ISBN 978-611-01-0884-3

Посібник розрахований на осіб, які виявили бажання стати адвокатом, стажистів адвоката, адвокатів - керівників стажування.

УДК 347.965.2(477)
ББК 67.75(4Укр)

ISBN 978-611-01-0884-3

© Центр учбової літератури, 2017.

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ

ГРИГОРЕНКО Анатолій Володимирович — адвокат;
ГРИГОРЕНКО Людмила Степанівна — адвокат;
ПЕТКОВ Сергій Валерійович — д.ю.н., професор;
ХОМІШИН Максим Анатолійович — адвокат

ВВЕДЕННЯ

Адвокатура є важливим інститутом правової держави, який діє для захисту конституційних прав і свобод громадян. Саме тому Конституція України у статтях 59, 131-2 визначила особливе місце адвокатури України.

На протязі близько двадцяти років законодавство про адвокатуру не оновлювалося, що зумовило його невідповідність європейським стандартам та сучасним реаліям.

Положення колишнього Закону України № 2887-XII від 19 грудня 1992 року «Про адвокатуру» були застарілими і не здатними в повній мірі забезпечити реалізацію зазначених конституційних гарантій, а також належним чином регулювати відносини у цій сфері.

Після ухвалення 13 квітня 2012 року Верховною Радою України нового Кримінального процесуального кодексу України створення в Україні професійного самоврядного інституту адвокатури України та посилення гарантій діяльності адвокатури залишилося чи не єдиним із невиконаних Україною зобов'язань, що випливають з її членства в Раді Європи (Висновок Парламентської Асамблеї Ради Європи № 190 (1995) від 26 вересня 1995 року).

Саме з метою реформування законодавства про адвокатуру з урахуванням міжнародних демократичних стандартів, забезпечення виконання зобов'язань України перед Радою Європи, робочою групою з питань реформування прокуратури та адвокатури, утвореною розпорядженням Президента України від 22 листопада 2011 року № 362/2011-рп, було підготовлено проект Закону України «Про адвокатуру і адвокатську діяльність», який 28 квітня 2012 року був внесений Президентом України на розгляд Верховної Ради України.

05 липня 2012 року Закон України № 5076-VI «Про адвокатуру і адвокатську діяльність» був прийнятий Верховною Радою України і набрав чинності 15 серпня 2012 року.

Законом № 5076-VI комплексно реформовано засади здійснення адвокатської діяльності в Україні відповідно до міжнародних демократичних стандартів, що забезпечить надання адвокатами професійної правової допомоги кожному, хто її потребує.

У Законі № 5076-VI враховано висновки Венеціанської комісії до законопроектів про адвокатуру, що раніше направлялися на її розгляд Україною.

Прийняття Закону № 5076-VI визначило законодавчі засади для створення в Україні професійного самоврядного інституту адвокатури та посилення гарантій діяльності адвокатури.

Особливу увагу у Законі № 5076-VI приділено питанням, які забезпечують реалізацію гарантій незалежності та ефективності функціонування інституту адвокатури в цілому та надання адвокатами якісної правової допомоги, зокрема:

— удосконалено порядок допуску до професії адвоката;

На законодавчому рівні закріплено чіткий порядок отримання статусу адвоката, якого не було раніше. Після успішного складання кваліфікаційного іспиту передбачено проходження кандидатом стажування у практикуючого адвоката, що дозволить отримати необхідну підготовку для здійснення адвокатської діяльності та набути професійні уміння та навички майбутнього адвоката.

— визначено чіткі види та гарантії адвокатської діяльності;

Так, видами адвокатської діяльності, зокрема, є представництво інтересів в судах та інших державних органах, захист від обвинувачення, надання консультацій і роз'яснень з правових питань та правовий супровід діяльності фізичних і юридичних осіб. Закон № 5076-VI передбачає достатньо повноважень адвоката (зокрема, звернення з адвокатським запитом для отримання доказів та іншої інформації щодо справи клієнта), а також гарантій адвокатської діяльності (заборона вимагати від адвоката, його помічника чи стажиста відомостей, що містять адвокатську таємницю, заборона проведення огляду та вилучення документів, пов'язаних з адвокатською діяльністю, тощо), які мають унеможливити втручання в діяльність адвоката та не допустити розголошення адвокатської таємниці.

— закріплено організаційні форми адвокатської діяльності;

Адвокат може здійснювати адвокатську діяльність індивідуально або в організаційно-правових формах адвокатського бюро чи адвокатського об'єднання.

— створено систему органів адвокатського самоврядування, існування якої на законодавчому рівні раніше не було врегульовано.

Запроваджено чітку систему органів адвокатського самоврядування, які діють на загальнодержавному та регіональному рівнях, до складу яких входять виключно адвокати, що забезпечує незалежність адвокатури України від органів державної влади та місцевого самоврядування.

— передбачено інститут зупинення та припинення права на заняття адвокатською діяльністю.

Так, у разі виникнення обставин несумісності у визначених Законом № 5076-VI випадках право на здійснення адвокатської діяльності зупиняється і відповідно поновлюється радою адвокатів регіону за заявою адвоката. Також право на заняття адвокатською діяльністю може бути зупинено або припинено у встановленому Законом № 5076-VI порядку, зокрема у випадку накладення на адвоката дисциплінарного стягнення;

— передбачено ведення Єдиного реєстру адвокатів України;

В Єдиному реєстрі адвокатів України розміщуватиметься уся необхідна інформація про чисельність і персональний склад адвокатів України, адвокатів іноземних держав, які набули право на заняття адвокатською діяльністю в Україні, обрані адвокатами форми здійснення адвокатської діяльності тощо. Цей реєстр є відкритим для перегляду на офіційному веб-сайті Національної асоціації адвокатів України.

— встановлено прозорі процедури та чіткі механізми реагування на випадки вчинення адвокатами дисциплінарних проступків;

Законом № 5076-VI визначено перелік підстав дисциплінарної відповідальності адвоката та змагальну процедуру розгляду цього питання кваліфікаційно-дисциплінарною комісією. Адвокат при цьому має достатні можливості для висловлення своєї позиції та захисту.

— врегульовано питання участі адвокатів іноземних держав у здійсненні адвокатської діяльності на території України.

Для цього таким особам достатньо подати до відповідного органу адвокатського самоврядування документи, які підтверджують отримання нею статусу адвоката в іншій країні. При цьому іноземні адвокати мають такі ж права та гарантії адвокатської діяльності, як і адвокати України, і не обмежені у здійсненні адвокатської діяльності на території України.

Згідно Закону № 5076-VI адвокатом може бути фізична особа, яка має повну вищу юридичну освіту, володіє державною мовою, має стаж роботи в галузі права не менше двох років, склала кваліфікаційний іспит, пройшла стажування (крім випадків, встановлених Законом № 5076-VI), склала присягу адвоката України та отримала свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю.

Особа, яка виявила бажання стати адвокатом та відповідає вимогам частин першої та другої статті 6 Закону № 5076-VI, має право звернутися до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури за місцем проживання із заявою про допуск до складення кваліфікаційного іспиту.

Рішенням Ради адвокатів України № 70 від 17 грудня 2013 року затверджено у новій редакції Порядок допуску до складення кваліфікаційного іспиту, Порядок складення кваліфікаційного іспиту та Методика оцінювання результатів складення кваліфікаційного іспиту для набуття права на заняття адвокатською діяльністю в Україні.

Кваліфікаційний іспит є атестуванням особи, яка виявила бажання стати адвокатом, і полягає у виявленні теоретичних знань у галузі права, історії адвокатури, адвокатської етики особи, яка виявила бажання стати адвокатом, а також у виявленні рівня її практичних навичок та умінь у застосуванні закону.

Організація та проведення кваліфікаційного іспиту здійснюється кваліфікаційною палатою кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури.

Кваліфікаційні іспити проводяться не рідше одного разу на три місяці.

Особі, яка склала кваліфікаційний іспит, протягом десяти днів з дня складення кваліфікаційного іспиту кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури безоплатно видає свідоцтво про складення кваліфікаційного іспиту.

Свідоцтво про складення кваліфікаційного іспиту дійсне протягом трьох років з дня складення іспиту.

Зразок свідоцтва про складення кваліфікаційного іспиту затверджується Радою адвокатів України.

Стажування полягає в перевірці готовності особи, яка отримала свідоцтво про складення кваліфікаційного іспиту, самостійно здійснювати адвокатську діяльність. Стажування здійснюється протягом шести місяців під керівництвом адвоката за направленням ради адвокатів регіону.

Положення про організацію та порядок проходження стажування для отримання особою свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю затверджено рішенням Ради адвокатів України № 6 від 03 лютого 2017 року

За оцінкою результатів стажування рада адвокатів регіону приймає рішення про видачу особі свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю.

Особа, стосовно якої радою адвокатів регіону прийнято рішення про видачу свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю, не пізніше тридцяти днів з дня прийняття цього рішення складає перед радою адвокатів регіону присягу адвоката України такого змісту:

«Я, (ім'я та прізвище), урочисто присягаю у своїй адвокатській діяльності дотримуватися принципів верховенства права, законності, незалежності та конфіденційності, правил адвокатської етики, чесно і сумлінно забезпечувати право на захист та надавати правову допомогу відповідно до Конституції України і законів України, з високою відповідальністю виконувати покладені на мене обов'язки, бути вірним присязі».

Текст присяги адвоката України підписується адвокатом і зберігається радою адвокатів регіону, а її копія надається адвокату.

Особі, яка склала присягу адвоката України, радою адвокатів регіону у день складення присяги безоплатно видаються свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю та посвідчення адвоката України.

Свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю і посвідчення адвоката України не обмежуються віком особи та є безстроковими.

Зразки свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю і посвідчення адвоката України затверджуються Радою адвокатів України.

Рішенням Ради адвокатів України № 272 від 17 грудня 2013 року затверджені Зразок свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю та його опис.

Додаток 1
до рішення Ради адвокатів України
від 17 грудня 2013 року № 272

ЗМІСТ

ВВЕДЕННЯ	3
— Закон України № 5076-VI від 05 липня 2012 року «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»	7
— Рішення Ради адвокатів України № 70 від 17 грудня 2013 року «Про затвердження у новій редакції Порядку допуску до складення кваліфікаційного іспиту, Порядку складення кваліфікаційного іспиту та Методики оцінювання результатів складення кваліфікаційного іспиту для набуття права на заняття адвокатською діяльністю в Україні»	40
— Порядок допуску до складення кваліфікаційного іспиту, Порядок складення кваліфікаційного іспиту та Методика оцінювання результатів складення кваліфікаційного іспиту для набуття права на заняття адвокатською діяльністю в Україні	41
— Рішення Ради адвокатів України № 68 від 26 лютого 2016 року «Про затвердження у новій редакції Програми складення кваліфікаційного іспиту»	55
— Програма складення кваліфікаційного іспиту	55
— Рішення Ради адвокатів України № 5 від 03 лютого 2017 року «Про встановлення плати за складення кваліфікаційного іспиту»	74
— Рішення Ради адвокатів України № 107 від 23 квітня 2016 року «Про термін дії свідоцтва про складення кваліфікаційного іспиту»	75
— Рішення Ради адвокатів України № 6 від 03 лютого 2017 року «Про забезпечення організаційних заходів проходження стажування»	76
— Положення про організацію та порядок проходження стажування для отримання особою свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю, затвержене рішенням Ради адвокатів України № 6 від 03 лютого 2017 року	77
— Рішення Ради адвокатів України № 7 від 26 лютого 2016 року «Про затвердження роз'яснення щодо обчислення стажу роботи помічником адвоката для звільнення від проходження стажування»	102
— Рішення Ради адвокатів України № 8 від 26 лютого 2016 року «Про затвердження роз'яснення з питання отримання особою свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю без проходження стажування, з урахуванням стажу роботи на посаді помічника адвоката та на підставі диплома спеціаліста про перепідготовку»	104
— Конституція України	108
— Закон України № 3460-VI від 02 червня 2011 року «Про безоплатну правову допомогу»	145
— Закон України № 475/97-ВР від 17 липня 1997 «Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції	158
— Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод	159
— Правила адвокатської етики, затвержені Установчим З'їздом адвокатів України 17 листопада 2012 року	173
— Положення про Раду адвокатів України, затвержене Установчим З'їздом адвокатів України 17 листопада 2012 року	193
— Рішення Ради адвокатів України № 78 від 04-05 липня 2014 року «Про затвердження Регламенту Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури»	199
— Регламент кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури регіону, затверджений рішенням Ради адвокатів України № 268 від 17 грудня 2013 року	207
— Порядок ведення Єдиного реєстру адвокатів України, затверджений рішенням Ради адвокатів України № 26 від 26 грудня 2012 року	221
— Положення про ордер на надання правової допомоги та Порядок ведення реєстру ордерів, затвержені рішенням Ради адвокатів України № 36 від 17 грудня 2012 року	231
— Положення про внески на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування, затвержене рішенням Ради адвокатів України № 72 від 16 лютого 2013 року	236
— Рішення Ради адвокатів України № 4 від 03 лютого 2017 року «Про сплату щорічного внеску на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування у 2017 році»	241
— Постанова Пленуму Верховного Суду України № 2 від 12 квітня 1985 року «Про деякі питання, що виникли в практиці застосування судами Житлового кодексу України»	243

— Постанова Пленуму Верховного Суду України № 6 від 27 березня 1992 року «Про практику розгляду судами цивільних справ за позовами про відшкодування шкоди»	250
— Постанова Пленуму Верховного Суду України № 9 від 06 листопада 1992 року «Про практику розгляду судами трудових спорів»	262
— Постанова Пленуму Верховного Суду України № 4 від 31 березня 1995 року «Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди»	273
— Постанова Пленуму Верховного Суду України № 5 від 31 березня 1995 року «Про судову практику в справах про встановлення фактів, що мають юридичне значення»	279
— Постанова Пленуму Верховного Суду України № 20 від 22 грудня 1995 року «Про судову практику у справах за позовами про захист права приватної власності»	285
— Постанова Пленуму Верховного Суду України № 9 від 01 листопада 1996 року «Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя»	290
— Постанова Пленуму Верховного Суду України № 7 від 30 травня 1997 року «Про посилення судового захисту прав та свобод людини і громадянина»	295
— Постанова Пленуму Верховного Суду України № 2 від 07 лютого 2003 року «Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи»	298
— Постанова Пленуму Верховного Суду України № 3 від 25 квітня 2003 року «Про практику застосування судами законодавства про відповідальність за окремі злочини у сфері господарської діяльності»	306
— Постанова Пленуму Верховного Суду України № 5 від 16 квітня 2004 року «Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини неповнолітніх»	312
— Постанова Пленуму Верховного Суду України № 7 від 16 квітня 2004 року «Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ»	318
— Постанова Пленуму Верховного Суду України № 7 від 03 червня 2005 року «Про практику застосування судами примусових заходів медичного характеру та примусового лікування»	331
— Постанова Пленуму Верховного Суду України № 13 від 23 грудня 2005 року «Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями»	338
— Постанова Пленуму Верховного Суду України № 10 від 22 грудня 2006 року «Про судову практику у справах про хуліганство»	343
— Постанова Пленуму Верховного Суду України № 11 від 21 грудня 2007 року «Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про право на шлюб, розірвання шлюбу, визнання його недійсним та поділ спільного майна подружжя»	347
— Постанова Пленуму Верховного Суду України № 5 від 30 травня 2008 року «Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи»	354
— Постанова Пленуму Верховного Суду України № 7 від 30 травня 2008 року «Про судову практику у справах про спадкування»	362
— Постанова Пленуму Верховного Суду України № 12 від 24 жовтня 2008 року «Про судову практику розгляду цивільних справ в апеляційному порядку»	370
— Постанова Пленуму Верховного Суду України № 1 від 27 лютого 2009 року «Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи»	379
— Постанова Пленуму Верховного Суду України № 9 від 06 листопада 2009 року «Про судову практику розгляду цивільних справ про визнання правочинів недійсними»	388
— Постанова Пленуму Верховного Суду України № 10 від 06 листопада 2009 року «Про судову практику у справах про злочини проти власності»	394
— Постанова Пленуму Верховного Суду України № 14 від 18 грудня 2009 року «Про судові рішення у цивільній справі»	402
— Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ № 10 від 14 червня 2012 року «Про судову практику розгляду цивільних справ у касаційному порядку»	409
— Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Мельниченко проти України» (право обирати і бути обраним)	418

— Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Суховецький проти України» (право обирати і бути обраним)	432
— Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Полторацький, Кузнєцов, Назаренко, Данкевич, Алєєв і Хохлич проти України» (право на повагу до приватного і сімейного життя; свобода думки, совісті і релігії; право на ефективний засіб юридичного захисту)	442
— Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Буглов проти України» (заборона катувань, нелюдського та такого, що принижує гідність, поводження або покарання)	446
— Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Гудзь проти України» (право на свободу та особисту недоторканність)	462
— Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Швидка проти України» (свобода думки, совісті та релігії)	469
— ЗРАЗКИ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ	479
— Заява про забезпечення позову у цивільній справі	479
— Позовна заява про відшкодування майнової та немайнової шкоди.	481
— Позовна заява зі спору, що виникає із спадкового права	485
— Позовна заява про захист трудових прав (про поновлення на роботі незаконно звільненого працівника та стягнення середнього заробітку за час вимушеного прогулу, стягнення заборгованості з заробітної плати, відшкодування моральної шкоди у зв'язку з порушенням трудових прав тощо)	488
— Позовна заява про розірвання шлюбу	491
— Апеляційна скарга на ухвалу суду у цивільній справі	493
— Касаційна скарга на рішення суду у цивільній справі	497
— Заява про перегляд рішення за нововиявленими обставинами	500
— Позовна заява в господарський суд про стягнення суми боргу, інфляційних і річних	502
— Відзив на позовну заяву	504
— Заява про розстрочку виконання рішення господарського суду	507
— Заява потерпілого про кримінальне правопорушення	510
— Скарга на бездіяльність слідчого, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань	512
— Цивільний позов у кримінальному провадженні	515
— Заява про відвід слідчого	518
— Заява про відвід судді	520
— Угода про примирення між потерпілим і підозрюваним	522
— Угода між прокурором та підозрюваним про визнання винуватості	524
— Клопотання про визнання доказів недопустимими	526
— Апеляційна скарга на ухвалу слідчого судді про обрання запобіжного заходу	582
— Апеляційна скарга на вирок суду	531

Примітка: закони, постанови Пленуму Верховного Суду України, рішення Європейського суду з прав людини, положення та порядок, затверджені Установчим З'їздом адвокатів, рішення Ради адвокатів України, які наведені в даному посібнику та додані до нього, використані з офіційних сайтів Верховної Ради України, Верховного Суду, Міністерства юстиції України, Національної асоціації адвокатів України, Ради адвокатів України.

Навчальне видання

АДВОКАТСЬКІ
ІСПИТИ:
УСНИЙ ТА ПИСЬМОВИЙ
(ВСТУП ДО АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ)

ПРАКТИЧНИЙ ПОСІБНИК

СТАНОМ НА 10 ЛИПНЯ 2017 РОКУ

Підписано до друку 07.07.2017. Формат 60x84 1/8.
Друк офсетний. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 67,0.

ТОВ «Центр учбової літератури»
вул. Лаврська, 20 м. Київ

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2458 від 30.03.2006 р.